ആപദ്ദീപം

കുന്നലത്തുനാട്ടിലെ ആസ്ഥാനവൈദ്യനായിരുന്ന പഴനെല്ലിപ്പുറത്തു തൈക്കാട്ടു മൂസ്സ് സാമൂതിരിയുടെ അപ്രീതിയ്ക്കു പാത്രമായി നാടുകടത്തപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം തന്റെ അമ്മയേയും പത്നിയേയും മകളേയും തുണക്കാരിയേയും കൂട്ടി ഒരു സായംകാലത്ത് അവിടെനിന്നിറങ്ങി. കുലദൈവമായ വേട്ടേ

സുബ്ബരാമഭട്ടർ

ക്കരന്റെ വിഗ്രഹവും അവർ കയ്യിലെടുത്തിരുന്നു. ഭാരതപ്പുഴ കടന്നപ്പോഴേയ്ക്കും നേരം ഇരുണ്ടു. രാത്രി എവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടും എന്ന ആധിപൂണ്ട അവർക്കു മുമ്പിൽ ഒരാൾ കയ്യിൽ വിളക്കുമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അത്താഴം നൽകി തളർച്ച തീർത്ത് അയാൾ അവരെ നയിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. നേരം വെളുക്കുംമുമ്പേ അവർ തൃശ്ശൂരിലെ കിഴക്കുമ്പാട്ടുകരയിലെ പൂട്ടിക്കിടക്കുന്ന ഒരില്ലത്തെത്തി.

മേൽപ്പറഞ്ഞ കഥയ്ക്ക് ഉപോൽബലകമായ ചരിത്രത്താളുകൾ ചികഞ്ഞെടുത്ത് സുബ്ബരാമഭട്ടർ എഴുതിയ സംസ്കൃതകാവ്യമാണ് 'ആപദ്ദീപം'.

ഇതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ വൈദ്യഭൂഷണം രാഘവൻ തിരുമുൽപ്പാട് മനോഹരമായ ആശയാനുവാദം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതാണ് 'മാർഗ്ഗദീപം' എന്ന ഭാഷാകാവ്യം.

ഈ രണ്ടു കാവ്യങ്ങളും പ്രൊഫസർ വി. മധുസൂദനൻ നായർ ചൊല്ലി സി.ഡി.യിലാക്കി ഇറക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന് സംഗീതം നിർവഹിച്ചത് അജിത്ത് നമ്പൂതിരിയാണ്. ഔഷധശാലയുടെ നവതിയോടനുബന്ധിച്ചാണ് ഇത് പ്രകാശനം ചെയ്തത്.

ഇവിടെ പരാമൃഷ്ടമായ രണ്ടു കാവ്യങ്ങളും ആപദ്ദീപത്തിനു രാഘവൻ തിരുമുൽപ്പാടു രചിച്ച മാർഗ്ഗദീപം എന്ന ആശയാനുവാദവും താഴെ ചേർക്കുന്നു.

രാഘവൻ തിരുമുൽപ്പാട്

ആപദ്ദീപഃ

പി. എസ്. സുബ്ബരാമഭട്ടഃ

1. നിളാനദീതോയപരിപ്ലുതേഷു
   ശ്രീലാസ്യരംഗേഷു മനോഹരേഷു
   പുരാതനേഽനേഹസി കേരളേഷു
   വൃത്താ കഥാ വൃദ്ധമുഖാൽ ശ്രുതേയം

2. ശൈലാബ്ധിരാജസ്യ വിശാലകീർത്തേഃ
   ആരോഗ്യസംരക്ഷണജാഗരൂകഃ
   ഭിഷഗ്വരോ ഭൂമിസുരഃ പുരാഽഭൂൽ
   വാർത്താം വിതന്വൻ നിജവിദ്വിഷോപി

3. ചിരപ്രസന്നേന കുതോപി ഹേതോഃ
   നിർവ്വാസിതോ ഭൂപതിനാ സ്വഗേഹാൽ
   വിദൂനചേതാഃ സ വിഹായ ദീനാൻ
   ദാരാൻ സുതാം ചാപി ദിവംഗതോഽഭൂൽ

4. പ്രവാസദണ്ഡാദഥ ലോകവാദ-
   ശ്രുതാൽ പരിത്രസ്തമനാ നികാമം
   വൈദ്യസ്യ ജായാപി വിമുച്യ വേശ്മ
   ദേശാന്തരം ഗന്തുമിയേഷ ഗൂഢം

5. ദാസ്യാ സ്വയാ ബാലികയാ ദുഹിത്രാ
   ശ്വശ്രാ ജരത്യാ ച സമം വിഷണ്ണാ
   ദിനാന്തദേവാലയശംഖനാദം
   ശ്രുത്വാ ഗൃഹാൽ പ്രാസ്ഥിത വൈദ്യപത്നീ

6. കിരാതമൂർത്തേഃ കുലദൈവതസ്യ
   സംപൂജിതാ യാ പ്രതിമാ സ്വഗേഹേ
   താമേവ സർവ്വം വസു മന്യമാനാ
   വൈദ്യസ്യ ജായാ ജഗൃഹേ സ്വഹസ്തേ

7. "സർവ്വത്ര ഗോപായതു സങ്കടേഭ്യോ
   ദയാനിധിർദ്ദിവ്യകിരാതമൂർത്തിഃ"
   ഇത്യർത്ഥയിത്വാ നിശി നിസ്സഹായാ
   സാ ദക്ഷിണം ദേശമഭിപ്രതസ്ഥേ

8. ഉത്തീര്യ സഹ്യാദ്രിസുതാം നിളാം താഃ
   ജവേന ജാനുദ്വയസപ്രവാഹാം
   നിർദ്ദിഷ്ടമാർഗ്ഗാഃ പഥി സസ്യസേക-
   വിധായിഭിർദ്ദക്ഷിണതീരമാപുഃ

9. താഃ ബാലചന്ദ്രസ്യ കരൈഃ കഥഞ്ചിൽ
   ആലക്ഷ്യ മാർഗ്ഗം ശനകൈശ്ചരന്ത്യഃ
   വിസൃജ്യ രാജ്യം കുപിതസ്യ രാജ്ഞഃ
   പദം ന്യധുഃ സീമനി മാടഭൂമേഃ

10. നിശാകരേ ചാസ്തമിതേ സമന്താൽ
    ദിശാന്തരാളേ തമസാവൃതേ താഃ
    നിശീഥിനീം യാപയിതും ദ്വിജാനാം
    നിശാന്തമന്വേഷ്ടുമുപാക്രമന്ത

11. തസ്മിൻ ക്ഷണേ കോഽപി നരോഽവിദൂരാൽ
    ആയാൻ സമാലക്ഷ്യത ദീപഹസ്തഃ
    ഉത്പാദയൻ പ്രത്യയമാശു താസാം
    അസൗ ബഭാഷേ ദ്വിജയോഷിതസ്താഃ

12. "നിശീഥവേലാസു സഹായഹീനാഃ
    വിപദ്ഗതാഃ സഞ്ചരഥേഹ നൂനം
    അനേന ദാസേന കിമസ്തി കിഞ്ചിൽ
    സാഹായ്യമാധേയമതന്ദ്രിതേന"

13. വിലോക്യ പുംസോ വിനയപ്രകർഷം
    ശ്രുത്വാനുകമ്പാമസൃണാം ച വാണീം
    പ്രകാശലാഭേന വിവൃദ്ധതോഷാഃ
    യോഷാഃ സവിശ്വാസമവാദിഷുസ്തം

14. "പലായിതാ രാജഭയേന താന്താഃ
    തൃഷാ ക്ഷുധാ ചാദ്ധ്വപരിശ്രമേണ
    നീത്വാശു വിപ്രാലയമന്തികസ്ഥം
    സന്ത്രാതുമർഹസ്യബലാ ദയാലോ"

15. അഭ്യർത്ഥിതോസൗ മഹിളാഭിരേവം
    താസാം പുരോ ന്യസ്യ നിജം പ്രദീപം
    ക്ഷണാൽ സമാനീയ ദദൗ ഫലാനി
    കേരാണി ച സ്വാദുജലാനി താഭ്യഃ

16. ഹൃദ്യാനി ഭുക്ത്വാ കദളീഫലാനി
    പീത്വാ ച കേരസ്യ ജലം സുശീതം
    പുനഃപ്രരൂഢേന ബലേന സർവ്വാഃ
    സഹായമാകസ്മികമന്വഗച്ഛൻ

17. വനേ വിവിക്തേ ചരതോ ജനസ്യ
    വിപത്സു സാഹായകമാദധാനം
    ആത്മാനമാവേദയദഗ്രജാനാം
    കൃതാശ്രയം വേശ്മസു ദീപവാഹഃ

18. കഥാഃ സചിത്രാഃ കഥയൻ നരാണാം
    സ്വരക്ഷിതാനാം പഥി ഭീതിഭാജാം
    ആശ്വാസയാമാസ വധൂജനം തം
    വിഷാദിനം സാദ്ധ്വസലുപ്തധൈര്യം

19. വിസ്രംഭപാത്രസ്യ നരസ്യ ചാസാം
മിഥഃ സ്വവാർത്താവിനിവേദനം യൽ
തദേവ വിസ്മാരയതി സ്മ ദൈർഘ്യം
കാലാദ്ധ്വനോഃ ക്ലേശകരം പ്രയാണേ

20. ന ഗ്ലാനിരാസീന്നിശി പാദചാരാൽ
ന ചാപി നിദ്രാലസതാ യദാസാം
അഭൂതപൂർവ്വം തമമംസ്ത വൃദ്ധാ
പ്രസാദമീശസ്യ കിരാതമൂർത്തേഃ

21. അത്രാന്തരേഽജായത കാപി വാത്യാ
പ്രദീപനിർവ്വാപണദക്ഷവേഗാ
തഥാപി തദ്ദീപശിഖാമകമ്പാം
ദൃഷ്ട്വാ പരം വിസ്മയമാപുരേതാഃ

22. ഇത്ഥം വ്രജൻ പാന്ഥഗണസ്തുരീയേ
യാമേ രജന്യാഃ സുഖമാസസാദ
ശ്രീമദ്വൃഷാദ്രീശപുരസ്യ പൂർവ്വ-
ഭാഗേ ഗൃഹം ശൂന്യജനപ്രചാരം

23. അപാവൃണോദർഗ്ഗളിതൗ കവാടൗ
തദ്ഗേഹവാസീവ സ ദീപവാഹഃ
വിന്യസ്യ ദീപം ച ഗൃഹാന്തരേഽസൗ
വിജ്ഞാപയാമാസ വിനീതഭാവഃ

24. "വിപ്രസ്യ കസ്യാപി വിധേഃ പ്രഭാവാൽ
വിനഷ്ടവംശസ്യ നികേതനേഽസ്മിൻ
വസന്തു ഭദ്രാഃ! സതതം ഭവത്യോ
നിരസ്തഭൂപാലഭയാഃ സ്വതന്ത്രാഃ

25. യാവൽ ഗൃഹാരാമഗതേ തടാകേ
സ്നാനം ഭവത്യഃ സുഖമാചരന്തി
താവൽ ത്വദാഹാരവിധാനയോഗ്യം
പദാർത്ഥജാതം പ്രഹിണോമി സർവ്വം

26. അഹം ച ഭോക്തും സ്വയമാഗതഃ സ്യാ-
മഹന്യഹന്യത്ര ഭവൽസകാശം"
ഇതി ബ്രുവാണോയമഗാദഗാരാൽ
വിപന്നസന്ത്രാണവിവൃദ്ധഹർഷഃ

27. യദൃച്ഛയാപദ്ഗതരക്ഷണേന
പ്രദർശിതൌദാര്യമഹിമ്നി പുംസി
അന്തർഹിതേ ഗേഹദിദൃക്ഷയാ സാ
വൈദ്യസ്യ പത്നീ ത്വരതേ സ്മ കാമം

28. ഗൃഹാണ ദീപം തമിതി സ്വപുത്രീം
ആദിശ്യ ദേവം ഹൃദി ഭാവയന്തീ
പ്രാവേശയത്താം പ്രഥമം ഗൃഹാന്തഃ
സാദ്ധ്വീ സ്വയം വിസ്മൃതസർവ്വഖേദാ

29. പരന്തു ബാലാ തനയാ പ്രവൃത്താ
യാവൽ സമാദാതുമമും പ്രദീപം
അദൃശ്യതാസൌ ഭുവി ഹന്ത! താവൽ
നിഖാതവന്നിശ്ചലതാമുപേതഃ

30. ദൃഷ്ട്വാ തദത്യത്ഭുതമഭ്യജാനൻ
ഈശസ്യ ലീലേയമിതി പ്രഹൃഷ്ടാഃ
സ്മൃത്വാ നിശാവൃത്തമദഭ്രഭക്ത്യാ
സർവ്വാശ്ച ബദ്ധാഞ്ജലയോ ബഭൂവുഃ

31. അനാഥരക്ഷാവ്രതബദ്ധദീക്ഷഃ
കിരാതമൂർത്തിഃ കില മാർഗ്ഗബന്ധുഃ
ഗോപായിതും ഭക്തജനം സ്വകീയം
ഗുപ്തഃ സ്വയം ദാസവദാചചാര

32. ഭിഷക്തമം യം ശ്രുതിരാഹ ദേവം
സംരക്ഷിതാ തേന കുമാരികാ സാ
വിപ്രേണ കേനാപി ഭിഷഗ്വരേണ
പാണൌ കൃതാ വംശകരീ ബഭൂവ

33. ഏവം സ്വഭക്താനുജിഘൃക്ഷയാ യോ
ദധാര ദേവോ വിപദി പ്രദീപം
അദ്യാപി നൈവേദ്യസമർപ്പണാദ്യൈഃ
സംപൂജ്യതേ വൈദ്യഗൃഹേ സതീഭിഃ

34. ഭയചകിതമനാഥം വൈദ്യവംശം വിഷണ്ണം
സ്വവിഷയമുപയാതം മാടഭൂപോപി 'ശക്തഃ'
വിവിധവിഭവദാനൈഃ പോഷയാമാസപശ്ചാ-
ദിതി ഹ വദതി വാർത്താകോവിദോ വൃദ്ധ
ലോകഃ

35. ശൈലാബ്ധിരാജവിഷയാൽ സഹസൈവമേത്യ
'ശക്തസ്യ' മാടനൃപതേരവനിം പ്രപന്നഃ!
വൈദ്യാന്വയഃ പരിണതാമലകീപുരീതി
ഖ്യാതിം ഗതോ ജയതി മംഗളവാസഭൂമിഃ

36. ശൈലാബ്ധിരാജവിഷയാൽ സഹസൈവമേത്യ
'ശക്തസ്യ' മാടനൃപതേരവനിം പ്രപന്നഃ!
വൈദ്യാന്വയഃ പരിണതാമലകീപുരീതി*
ഖ്യാതിം ഗതോ ജയതി മംഗളവാസഭൂമിഃ

37. ഹരിഹരനാരായണയോർ-
ഗുരുവരയോഃ കരുണയാധിഗതവിദ്യഃ
അമരഗിര കൃതിമേതാ-
മകൃത കൃതീ സുബ്ബരാമാഖ്യഃ

* പഴനെല്ലിപ്പുറത്ത്